

FINANČNÁ AUTONÓMIA MIESTNYCH SAMOSPRÁV AKO DETERMINANT KVALITY VEREJNÝCH SLUŽIEB

FINANCIAL AUTONOMY OF LOCAL GOVERNMENTS AS A DETERMINANT OF PUBLIC SERVICES QUALITY

ING. VERONIKA ČERNÁKOVÁ, PHD.

Katedra Regionálnych vied a manažmentu | *Department of Regional Science and Management*
Ekonomická fakulta | *Faculty of Economics*
Technická univerzita v Košiciach | *Technical university of Košice*
☒ *Némcovej 32, 040 01 Košice, Slovak Republic*
E-mail: veronika.cernakova@tuke.sk

Anotácia

Mnohé výskumy poukazujú na skutočnosť, že kvalita poskytovaných verejných služieb priamo determinuje subjektívne vnímanie kvality života jednotlivcov. Zohľadňovaním miestnych špecifik pri poskytovaní verejných služieb a tiež uskutočňovaním decentralizačných procesov dochádza k intenzívnejšiemu priblíženiu verejných služieb občanom. Príspevok sa venuje problematike vzťahu finančných ukazovateľov vypovedajúcich o finančnej samostatnosti miestnych samospráv a subjektívneho vnímania kvality verejných služieb zo strany obyvateľov, a to vzhľadom na predpoklad, že miestne samosprávy s vyšším podielom výdavkov pokrytých príjmami z vlastných daní vykazujú efektívnejšie správanie sa pri poskytovaní verejných služieb. Prostredníctvom ekonometrického modelovania skúma príspevok faktory, ktoré uspokojujú dopyt po kvalitných verejných službách u obyvateľov. Výsledky použitých modelov naznačujú, že spokojnosť obyvateľstva s kvalitou verejných služieb rastie s rastúcou ekonomickou úrovňou na území miestnej samosprávy a s rastúcimi výdavkami na verejné služby zo strany miestnej samosprávy.

Kľúčové slová

verejné služby, miestna samospráva, finančná samostatnosť

Annotation

Many studies point to the fact that the quality of public services directly determines the subjective perception of the quality of life of individuals. Taking into account the local conditions in the provision of public services and the implementation of the decentralization processes in general allow more intensive consideration of citizen's needs. The paper examines the relationship between financial indicators representing the financial autonomy of local governments and the subjective perception of the quality of public services by citizens, with respect to the assumption that local governments with a higher proportion of expenditures covered by revenues from their own taxes exhibit more effective behaviour in the provision of public services. Using econometric modeling, the paper examines factors that satisfy the demand of citizens for quality public services. The results of the models suggest that the satisfaction with the quality of public services is increasing with the growing economic level of the municipality and with increasing spending on public services by local governments.

Key words

public services, local government, financial independence

JEL classification: *H53, I31*

Úvod

V minulosti bolo uskutočnených niekoľko štúdií, ktoré venovali pozornosť vysvetleniu úlohy rozličných premenných (sociálnych, ekonomických a geografických) pri hodnotení kvality verejných služieb, a to predovšetkým verejných služieb na miestnej úrovni. Len veľmi málo štúdií sa však venuje úlohe fiškálneho federalizmu a finančnej autonómie miestnych samospráv pri zabezpečovaní verejných služieb (napr. Charney, 1993; Carlsen, 2005). Spomedzi finančných ukazovateľov je pritom zaujímavé sledovať úlohu dotácií zo štátneho rozpočtu a daní. Uskutočnené štúdie skúmajúce efektívnosť poskytovania verejných služieb (napr. De Borger et al., 1994; De Borger, Kerstens, 1996; Vanden Eeckaut et al., 1993) poukazujú na fakt, že vyššiu efektívnosť v poskytovaní verejných služieb dosahujú miestne samosprávy, ktoré sú menej závislé od centrálného rozpočtu a dokazujú tiež pozitívnu závislosť medzi vyššími príjmami zo zdanenia a vyššou efektívnosťou poskytovania verejných služieb. Autori Boetti, Piacenza, Turati (2010) skúmali na príklade 262 talianskych miestnych samospráv efektívnosť poskytovania verejných služieb v závislosti od miery decentralizácie konkrétnych miestnych samospráv, a to prostredníctvom merania stupňa nezávislosti pri zabezpečovaní výdavkov spojených s poskytovaním základných verejných služieb obyvateľstvu. Autori dospeli k záveru, že miestne samosprávy s vyšším podielom výdavkov pokrytých príjmami z vlastných daní vykazujú efektívnejšie správanie sa pri poskytovaní verejných služieb. V príspevku preto venujeme pozornosť analýze subjektívneho vnímania kvality verejných služieb v závislosti od fiškálnych a ekonomických podmienok miestnych samospráv. Na základe vyššie uvedených poznatkov považujeme za nevyhnutné skúmať predovšetkým úroveň finančnej nezávislosti miestnych samospráv. Je možné predpokladať, že čím vyššia je autonómnosť miestnych samospráv, tým viac finančných prostriedkov získavajú miestne samosprávy z miestnych zdrojov, konkrétne z prostriedkov obyvateľov žijúcich na ich území. Čím vyššia je ekonomická úroveň a úroveň poskytovaných verejných služieb území konkrétnej miestnej samosprávy, tým je vyššia pravdepodobnosť, že miestna samospráva si udrží, resp. priláka obyvateľov, z čoho vyplýva prílev dodatočných finančných prostriedkov pochádzajúcich zo zdanenia obyvateľstva. Tieto prostriedky môžu byť využité na ďalšie zvyšovanie kvality verejných služieb. Pritom je potrebné si uvedomiť, že zvyšovaním kvality verejných služieb je možné zvyšovať kvalitu života obyvateľov (ETUC, 2007; Watson, Pichler, Wallace, 2010; Castelli et al., 2009).

1. Údaje a metodika

Objektom analýzy bolo 69 európskych miest, v ktorých bol uskutočnený primárny výskum skúmajúci kvalitu života v európskych mestách s názvom „*Survey on perceptions of quality of life in 75 European cities*“. Uvedený výskum zároveň predstavuje údajovú základňu pre zostavenie závislej premennej vstupujúcej do ekonometrických modelov. Výskum bol uskutočnený organizáciou *Gallup Organisation Hungary* pre *Directorate General for Regional Policy* v sedemdesiatich piatich európskych mestách na vzorke 37 626 obyvateľov, čo je približne 500 obyvateľov v každom meste. Výskum bol realizovaný prostredníctvom dotazníkového prieskumu, pri ktorom respondenti zodpovedali 24 otázok formou vyjadrenia silného súhlasu, súhlasu, nesúhlasu a silného nesúhlasu, resp. výraznej spokojnosti, spokojnosti, nespokojnosti a výraznej nespokojnosti s tvrdeniami týkajúcimi sa kvality verejných služieb, životného prostredia v jednotlivých mestách, resp. celkového vzhľadu skúmaných miest. Ďalšie údaje vstupujúce do modelov boli získavané prevažne z výskumu *Urban Audit*, ktorý je iniciatívou Európskej Komisie (*Directorate-General for Regional Policy at the European Commission*). Údaje, ktoré neboli dostupné v databáze *Urban Audit* a boli nevyhnutné pre zabezpečenie komplexnosti ekonometrických modelov, boli získavané priamo z internetových stránok jednotlivých miest.

1.1 závislá premenná

Závislá premenná vstupujúca do ekonometrického modelu bola konštruovaná tak, aby vyjadrovala subjektívny pocit spokojnosti obyvateľov jednotlivých miest s kvalitou poskytovaných verejných

služieb v meste, v ktorom žijú. Údajovú základňu pre vytvorenie závislej premennej predstavuje prieskum „*Survey on perceptions of quality of life in 75 European cities*“. Zo všetkých otázok zahrnutých do výskumu bolo vybraných celkom deväť otázok. Osem otázok sa týkalo kvality konkrétnych verejných služieb poskytovaných jednotlivými mestami. Jedna otázka bola zameraná na celkovú kvalitu verejných služieb, a to prostredníctvom vyjadrenia celkovej spokojnosti s kvalitou života v konkrétnom meste. Skúmaných bolo nasledujúcich deväť otázok:

- spokojnosť s verejnou dopravou v meste (*publ_trans*),
- spokojnosť so zdravotnou starostlivosťou lekárov v meste (*doctors*),
- spokojnosť so zdravotnou starostlivosťou nemocníc v meste (*hosp*),
- spokojnosť s vybavením športovísk v meste (*sport*),
- spokojnosť s úrovňou škôl v meste (*school*)
- spokojnosť so službami úradov v meste (*office*),
- spokojnosť s množstvom zelene, parkov a záhrad v meste (*green*),
- spokojnosť s možnosťami kultúrneho vyžitia v meste (*culture*),
- celkový pocit spokojnosti so životom v meste (*satisf*).

Respondenti odpovedali na stupnici vo forme Likertovej škály a takto získané údaje boli v percentuálnom vyjadrení. Kvôli ďalšej analýze bolo nevyhnutné transformovať kvalitatívne premenné na kvantitatívne. Prostredníctvom využitia metódy vážených priemerov bolo možné zo súboru údajov získať kvantitatívne premenné bez toho, aby došlo k strate informácií o váhe jednotlivých odpovedí. Vzhľadom na to, že pri pôvodnom výskume bola na zaznamenávanie odpovedí využitá Likertova škála s piatimi stupňami, bolo päť stupňov využitých aj pri transformácii dát. Pre každú skúmanú otázku bola uskutočnená transformácia na základe nasledujúceho vzťahu:

$$-2 * \% \text{ odpovedí „veľmi nespokojný“} - 1 * \% \text{ odpovedí „nespokojný“} + 1 * \% \text{ odpovedí „spokojný“} \\ + 2 * \% \text{ odpovedí „veľmi spokojný“}$$

Výsledkom transformácie dát bolo deväť číselných hodnôt v intervale $< -2, 2 >$ pre každé z 69 miest. Následne bolo možné sčítaním deviatich hodnôt pre každé mesto vytvoriť indikátor spokojnosti s verejnými službami (**PSS – public services satisfaction**), ktorý vstupuje do modelu ako vysvetľovaná premenná.

$$PSS = \text{publ_tran} + \text{schools} + \text{hosp} + \text{doctors} + \text{green} + \text{sport} + \text{culture} + \text{office} + \text{satisf}$$

1.2 nezávislé premenné

Vysvetľujúce premenné vstupujúce do modelu je možné rozdeliť do dvoch skupín. Prvá skupina premenných popisuje štruktúru sídel a ekonomickú štruktúru miest pomocou základných ukazovateľov najčastejšie využívaných pri štúdiách popisujúcich regionálne, či mestské typológie (napr. OECD; Martin, 2003; Európska komisia, 2010; Gray, Lobao, Martin, 2012). Vybrané boli len štyri základné charakteristiky vzhľadom na to, že primárnym cieľom je skúmať finančné ukazovatele, avšak je možné predpokladať, že aj sídelná štruktúra a ekonomická úroveň môžu ovplyvňovať vnímanie kvality verejných služieb. Sú to nasledujúce ukazovatele:

- počet obyvateľov,
- HDP na obyvateľa,
- hustota zaľudnenia,
- miera nezamestnanosti.

Pri všetkých uvedených ukazovateľoch existuje predpoklad, že majú vplyv na subjektívne vnímanie kvality verejných služieb, resp. kvality života ako celku, keďže reprezentujú buď ekonomickú úroveň, alebo sídelnú štruktúru konkrétneho mesta a množstvo už uskutočnených výskumov preukázalo vplyv uvedených ukazovateľov na pocit spokojnosti s kvalitou života.

Druhá skupina premenných predstavuje finančné ukazovatele reprezentujúce finančnú situáciu skúmaných miest. K týmto ukazovateľom sú zaradené ukazovatele vyjadrujúce na jednej strane objem

príjmov a výdavkov miest prepočítaných na jedného obyvateľa, na druhej strane štruktúru príjmov miest.

- *Výdavky na obyvateľa* predstavujú objem výdavkov miestnej samosprávy prepočítaných na obyvateľa a do istej miery reprezentujú objem finančných prostriedkov zabezpečujúcich verejné služby.
- *Percentuálny podiel daňových príjmov na celkových príjmoch* miestnej samosprávy reprezentuje mieru samostatnosti miestnej samosprávy z hľadiska zabezpečovania príjmov. Platí, že čím vyšší je podiel daňových príjmov na celkových príjmoch miestnej samosprávy, tým viac je miestna samospráva nezávislá a autonómna.
- *Percentuálny podiel vlastných príjmov na celkových príjmoch* vyjadruje, aká časť vlastných príjmov miestnej samosprávy je tvorená príjmami z miestnych daní a poplatkov (napr. miestne poplatky za služby). Podobne ako predchádzajúci ukazovateľ, aj percentuálny podiel vlastných príjmov na celkových príjmoch miestnej samosprávy reprezentuje samostatnosť a nezávislosť miest pri získavaní finančných zdrojov na zabezpečovanie verejných služieb.

Tab. 1 Nezávislé premenné vstupujúce do modelu

Názov ukazovateľa	Popis ukazovateľa	Jednotka	Zdroj
<i>Počet obyvateľov (pop)</i>	<i>Počet obyvateľov mesta</i>	-	<i>Urban Audit</i>
<i>HDP na obyvateľa (gdp)</i>	<i>HDP na obyvateľa dosahovaný na území mesta</i>	EUR	<i>Urban Audit</i>
<i>Hustota zaľudnenia (dens)</i>	<i>Hustota zaľudnenia v meste</i>	obyv./km ²	<i>Urban Audit</i>
<i>Miera nezamestnanosti (unemp)</i>	<i>Miera nezamestnanosti dosahovaná na území mesta</i>	%	<i>Urban Audit</i>
<i>Výdavky na obyvateľa (expend)</i>	<i>Výdavky miestnej samosprávy na verejné služby v meste prepočítané na obyvateľa</i>	EUR	<i>Urban Audit, údaje z internetových stránok miest*</i>
<i>Percentuálny podiel daňových príjmov (tax)</i>	<i>Percentuálny podiel príjmov miestnej samosprávy pochádzajúcich z miestneho zdanenia</i>	%	<i>Urban Audit, údaje z internetových stránok miest*</i>
<i>Percentuálny podiel vlastných príjmov (own)</i>	<i>Percentuálny podiel vlastných príjmov miestnej samosprávy (súčet príjmov z miestnych daní a miestnych poplatkov)</i>	%	<i>Urban Audit, údaje z internetových stránok miest*</i>

*V prípade miest Sofia, Burgas, Dublin, Barcelona, Madrid, Málaga, Oviedo, Amsterdam, Groningen, Rotterdam, Cluj – Napoca, Piatra – Neamt boli finančné ukazovatele získavané zo záverečných účtov miest dostupných na ich internetovej stránke.

Zdroj: *Vlastné spracovanie*

1.3 hypotézy

Vyplývajú z sumarizovaných teoretických poznatkov boli stanovené nasledujúce hypotézy:

- (1) Subjektívne vnímanie kvality verejných služieb je v pozitívnom vzťahu s výškou výdavkov miestnych samospráv na obyvateľa.
- (2) Subjektívne vnímanie kvality verejných služieb je v pozitívnom vzťahu s mierou finančnej samostatnosti miestnych samospráv.
- (3) Subjektívne vnímanie kvality verejných služieb je v pozitívnom vzťahu s ekonomickou úrovňou dosahovanou v miestnej samospráve.
- (4) Subjektívne vnímanie kvality verejných služieb nie je ovplyvnené ukazovateľmi okolitých miestnych samospráv.

2. Model

Po identifikovaní závislej premennej, nezávislých premenných a po formulovaní hypotéz bolo možné pristúpiť k formulácii ekonometrických modelov. Ako prvý bol zostavený klasický model lineárnej regresie skúmajúci závislosť indikátora *PSS* vzhľadom k vysvetľujúcim premenným. Klasický model lineárnej regresie bol pred samotným vyhodnotením podrobený testovaniu základných podmienok lineárneho modelu. Testovanie štandardných predpokladov lineárneho modelu poukázalo na existenciu priestorovej autokorelácie vyplývajúcej z priestorového usporiadania závislej premennej *PSS*. Výsledky Moranovho testu nepreukázali výskyt priestorovej autokorelácie v samotnom modeli, avšak testovacia štatistika *Moranovo I* = 0,4568 potvrdzuje priestorové usporiadanie závislej premennej. Je preto vhodné formulovanie priestorového modelu, ktorý zohľadní priestorové usporiadanie závislej premennej.

Formulovanie priestorových modelov si v prvom rade vyžaduje definovanie matice priestorových váh. Matice priestorových váh sú vo väčšine prípadov vytvárané na základe geografického rozloženia pozorovaných objektov v priestore, pričom sa zohľadňuje vzájomná vzdialenosť skúmaných objektov. Za najvhodnejšiu metódu na stanovenie priestorových váh bola zvolená metóda k-najbližších susedov. Za optimálny počet najbližších susedov, ktoré sa pri výpočte berú do úvahy, je najčastejšie považovaných šesť susedov (napr. LeSage, Fischer, 2008). Po zadaní geografických súradníc pre každé mesto (*latitude*, *longitude*) je možné prostredníctvom programu R vygenerovať maticu priestorových váh. Pri analýze bol využitý priestorovo autoregresný model (*SAR - model*), a to vzhľadom na dve skutočnosti. Prvým dôvodom pre formulovanie modelu SAR je fakt, že v pôvodnom lineárnom modeli sa nevyskytuje priestorová autokorelácia rezíduí, a teda nie je potrebné túto chybu z modelu odstraňovať. V prípade lineárneho modelu analyzovaného vyššie štandardný predpoklad o nezávislosti rezíduí porušený nie je, naopak, predpokladáme interakciu medzi pozorovaniami. V rámci lineárneho modelu sa ukázala významná priestorová autokorelácia závislej premennej. V prípade, ak existuje predpoklad výskytu priestorovej autokorelácie vo vysvetľovanej premennej, je vhodné formulovať práve model SAR. Výsledky modelu sú zosumarizované v tabuľke 2 a v tabuľke 3 sú zosumarizované výpočty priamych a nepriamych efektov modelu SAR.

Tab. 2 Výsledné hodnoty priestorovo autoregresného modelu

	Estimate	Std. Error	Pr(> z)
Intercept	1.6276e+00	1.0234e+00	0.11176
(<i>gdp</i>)	3.2607e-02	2.1881e-04	0.06312*
(<i>pop</i>)	-4.0662e-04	2.2724e-02	0.15131
(<i>dens</i>)	-6.5808e-05	-1.0122	0.31145
(<i>unemp</i>)	-6.1034e-02	4.1947e-02	0.14566
(<i>expend</i>)	2.5182e-04	1.2631e-04	0.04618*
(<i>own</i>)	-1.2120e-02	1.2267e-02	0.32314
(<i>tax</i>)	2.7595e-02	2.5297e-02	0.27534
Signif. codes:	0 *** 0,001 ** 0,01 * 0.05 . 0.1		
Rho:	0.60982		
Log likelihood:	-144.9426 for lag model		

Zdroj: vlastné spracovanie, výstup z programu R

Tab. 1 Výpočet priamych, nepriamych a celkových efektov SAR modelu

Premenné	Stredná hodnota (E)	Smerodajná odchýlka (sd)	$\frac{E}{sd}$	Záver	Koeficienty
Priame efekty					
(gdp)	4.461e-04	2.076e-04	2.1488	efekt je významný	3.5121e-02
(pop)	-4.573e-02	2.508e-02	1.8233	efekt nie je významný	-4.3798e-04
(dens)	-7.388e-05	7.188e-05	1.0278	efekt nie je významný	-7.0883e-05
(unemp)	-6.662e-02	4.719e-02	1.4117	efekt nie je významný	-6.5740e-02
(expend)	2.731e-04	1.353e-04	2.0184	efekt je významný	2.7124e-04
(own)	-1.307e-02	1.357e-02	0.9632	efekt nie je významný	-1.3054e-02
(tax)	2.985e-02	2.796e-02	1.0676	efekt nie je významný	2.9723e-02
Nepriame efekty					
(gdp)	-0.0007	0.0009	0.8123	efekt nie je významný	0.0484
(pop)	0.0558	0.0713	0.7827	efekt nie je významný	-0.0006
(dens)	-0.0001	0.0002	0.0590	efekt nie je významný	-0.00019
(unemp)	-0.1191	0.2072	0.5748	efekt nie je významný	-0.0907
(expend)	0.0004	0.0005	0.8462	efekt nie je významný	0.0004
(own)	-0.0209	0.0338	0.6176	efekt nie je významný	-0.0180
(tax)	0.0484	0.0706	0.6856	efekt nie je významný	0.0410
Celkové efekty					
(gdp)	-0.0012	0.0011	1.0909	efekt nie je významný	0.0836
(pop)	0.0916	0.0889	1.0304	efekt nie je významný	-0.0011
(dens)	-0.0002	0.0003	0.6667	efekt nie je významný	-0.0002
(unemp)	-0.1857	0.2361	0.7865	efekt nie je významný	-0.1564
(expend)	0.0007	0.0006	1.1667	efekt nie je významný	0.0006
(own)	-0.0339	0.0442	0.7669	efekt nie je významný	-0.0311
(tax)	0.0783	0.0916	0.8548	efekt nie je významný	0.0707

Zdroj: vlastné spracovanie, výstup z programu R

V skúmanom modeli SAR sa vyskytujú len priame efekty, to znamená, že zmeny vo vysvetľujúcich premenných ovplyvňujú hodnoty vysvetľovanej premennej len v rámci jedného mesta a nedochádza k interakciám medzi mestami navzájom. Napriek tomu, na základe priamych efektov je možné interpretovať výsledky modelu, ktorý zohľadňuje priestorové usporiadanie údajov. Uvedený priestorový autoregresný model je ešte potrebné testovať s cieľom overiť jeho korektnosť. Zo štandardných testov skúmajúcich predpoklady lineárnych modelov už nie je potrebné testovať multikolinearitu (bola testovaná pri modeli klasickej lineárnej regresie a do priestorového modelu vstupujú rovnaké premenné) ani priestorovú autokoreláciu, keďže priestorové modely prípadnú priestorovú koreláciu zohľadňujú. Testovať je potrebné len homoskedasticitu, a to prostredníctvom Breusch-Paganovho testu určeného pre priestorové modely. Na základe výsledku testu ($p\text{-value} > 0,05$) nezamietame nulovú hypotézu o homoskedasticite a v modeli sa nevyskytuje porušenie štandardných predpokladov.

3. Výsledky a diskusia

Z výsledkov modelu je zrejmé, že štatisticky významné sú dve premenné, a to výdavky miestnej samosprávy prepočítané na jedného obyvateľa a hrubý domáci produkt dosahovaný na území miestnej samosprávy. Ekonometrický model umožňuje formálne vyhodnotiť stanovené hypotézy. Hypotéza (1) „Subjektívne vnímanie kvality verejných služieb je v pozitívnom vzťahu s výškou výdavkov miestnych samospráv na obyvateľa.“ sa na základe modelu potvrdila. Model ukazuje, že obyvatelia pociťujú výšku výdavkov miestnej samosprávy na verejné služby a prejavuje sa to zvýšenou spokojnosťou s verejnými službami. Hypotéza (2) „Subjektívne vnímanie kvality verejných služieb je v pozitívnom vzťahu s mierou finančnej samostatnosti miestnych samospráv.“ sa na základe uskutočnených modelov nepotvrdila. Napriek tomu, že niekoľko uskutočnených štúdií popísaných v úvode preukázalo pozitívny efekt fiškálnej decentralizácie a vysokej finančnej samostatnosti miestnych samospráv na efektívnosť poskytovania verejných služieb, vplyv miery finančnej samostatnosti na subjektívny pocit spokojnosti s kvalitou verejných služieb sa na základe

priestorového modelu zohľadňujúceho priestorovú autokoreláciu závislej premennej potvrdiť nepodarilo. Hypotézu (3) „Subjektívne vnímanie kvality verejných služieb je v pozitívnom vzťahu s ekonomickou úrovňou dosahovanou v miestnej samospráve“ sa podarilo potvrdiť čiastočne, a to na základe pozitívneho vzťahu hrubého domáceho produktu so závislou premennou. Hypotéza (4) „Subjektívne vnímanie kvality verejných služieb nie je ovplyvnené ukazovateľmi okolitých miestnych samospráv“ sa v modeli potvrdila. Priestorový autoregresný model nepotvrdil existenciu nepriamych efektov v modeli, t. j. interakcie medzi skúmanými mestami. Dôvodom môže byť skutočnosť, že subjektívne vnímanie kvality verejných služieb je ovplyvňované faktom, že obyvatelia majú minimálnu možnosť porovnávať situáciu vo svojom meste s podmienkami v iných mestách. Obyvatelia zvyčajne v jednom časovom období žijú na jednom mieste a ich skúsenosť s inými sídlami je len čiastočná alebo sprostredkovaná, preto ich vnímanie kvality verejných služieb nie je ovplyvňované objektívnymi podmienkami v iných mestách.

Záver

Výsledky ekonometrického modelovania poukazujú na faktory, ktoré uspokojujú dopyt po kvalitných verejných službách u obyvateľov. Uskutočnený model nepreukázal štatistickú významnosť percentuálneho podielu vlastných, resp. daňových príjmov miestnych samospráv pri skúmaní spokojnosti obyvateľstva s poskytovanými verejnými službami. Výsledky použitých modelov naznačujú, že spokojnosť obyvateľstva s kvalitou verejných služieb rastie s rastúcou ekonomickou úrovňou na území miestnej samosprávy a s rastúcimi výdavkami na verejné služby zo strany miestnej samosprávy. Je zřejmé, že miestne samosprávy zohrávajú dôležitú úlohu pri tvorbe hodnôt pre svojich obyvateľov a uvedomenie si tejto skutočnosti by malo smerovať k snahe o zlepšovanie verejných služieb poskytovaných na miestnej úrovni. Zároveň je potrebné uvedomiť si, že spokojnosť s verejnými službami nesúvisí len s kvalitou služby ako takou. Vnímanie kvality verejných služieb zo strany obyvateľov môže byť ovplyvnené ďalšími faktormi, ako napríklad politická situácia, výška zdanenia, resp. sociálna situácia.

Literatúra

- [1] BOETTI, L., PIACENZA, M., TURATI, G. *Decentralization and Local Governments' Performance: How Does Fiscal Autonomy Affect Spending Efficiency?* Working Paper No. 11, 2010.
- [2] CARLSEN, F. Migration plans, local fiscal variables, and local economic conditions. *Finanzarchiv*, 2005, N. 61, p. 154–177. ISSN 1614-0974
- [3] CASTELLI, A., JACOBS, R., GODDARD, M., SMITH, P.C. Exploring the Impact of Public Services on Quality of Life Indicators. Centre for Health Economics, University of York, 2009.
- [4] CHARNEY, A. Migration and the public sector: a survey. *Regional Studies*, 1993, N. 27, p. 313–326. ISSN 1360-0591
- [5] DEBORGER, B., KERSTENS, K. Cost efficiency of Belgian local governments: A comparative analysis of FDH, DEA, and econometric approaches. *Regional Science and Urban Economics*, 1996, N. 26, p. 145-170. ISSN 0166-0462
- [6] DEBORGER, B., KERSTENS, K., MOESEN, W., VANNESTE, J. Explaining Differences in productive efficiency: An application to Belgian municipalities. *Public Choice*, 1994, N. 80, p. 339-358, ISSN 1573-7101.
- [7] EUROPEAN TRADE UNION CONFEDERATION (ETUC). Public Services - Services of General (Economic) Interest. Dostupné z: <<http://www.etuc.org/a/3167>>.
- [8] EURÓPSKA KOMISIA. *The Second State of European Cities Report*. Commission of the European Communities, DG Regio, Brussel, 2010.
- [9] EURÓPSKA KOMISIA. *Survey on perceptions of quality of life in 75 European cities*. DG Regio, Brussel, 2009.
- [10] GRAY, M., LOBAO, L., MARTIN, R. Making space for well-being. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 2012, N. 5, p. 3–13, ISSN 1752-1386. DOI: 10.1093/cjres/rsr044.

- [11] LESAGE, J., FISCHER, M. M. Spatial Growth Regressions: Model Specification, Estimation and Interpretation. *Spatial Economic Analysis*, 2008, Vol. 3, No. 3, pp. 275-304.
- [12] MARTIN, R. *A Study on the Factors of Regional Competitiveness*. A draft final report for The European Commission Directorate-General Regional Policy, 2003.
- [13] URBAN AUDIT. *Regional Policy – Inforegio*. [citované 28.11.2011] Dostupné z: <<http://www.urbanaudit.org/>>.
- [14] VANDEN EEKHAUT, P., TULKENS, H., JAMAR, M.A. Cost Efficiency in Belgian Municipalities. In Fried H.O., Lovell C.A.K. and Schmidt S.S. (eds.), *The Measurement of Productive Efficiency. Techniques and Applications*, Oxford University Press, 1993.
- [15] WATSON, D., PICHLER, F.F., WALLACE, C.D. *Second European Quality of Life Survey: subjective well-being in Europe*. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin, Ireland, 2010.